

Historie Šanovských hospod

„ ..... kdož do krčmy chodí,
častokrát se jemu přihodí,
že se dozví příhody nějaké,
a k tomu noviny také.“

(Podkoní a žák)

Hospoda, hostinec, pohostinství, šenk, krčma, knajpa, putyka, pajzl, palírna, nálevna či restaurace je mnoho synonym pro velice oblíbené zařízení většiny Čechů. Ač jsou tyto výrazy porůznu zabarveny – od stroze definujících, až po hanlivě znějící – znamenají stále tutéž instituci. Místo, kam chodíme s přáteli, kamarády, spolupracovníky nebo jen sami za osvěžujícím pivem či dobrým jídlem, za staročeskou tradicí vytvářející atmosféru *staré vesnické pohody*.

V české minulosti slovo "hospoda" bylo pojmenováním pána domu nebo paní domu, pak domácnost, souhrn rodiny s čeledí. Vyvinulo se patrně ze staročeského oslovení – „*gospodja*“, srovnatelným s dnešním „*pane*“. Další význam slova vznikl ze vztahu příchozího hosta k pánu a paní domu. Člověk, který využíval pohostinství, oslovoval své hostitele slovy „*hospodo*“.

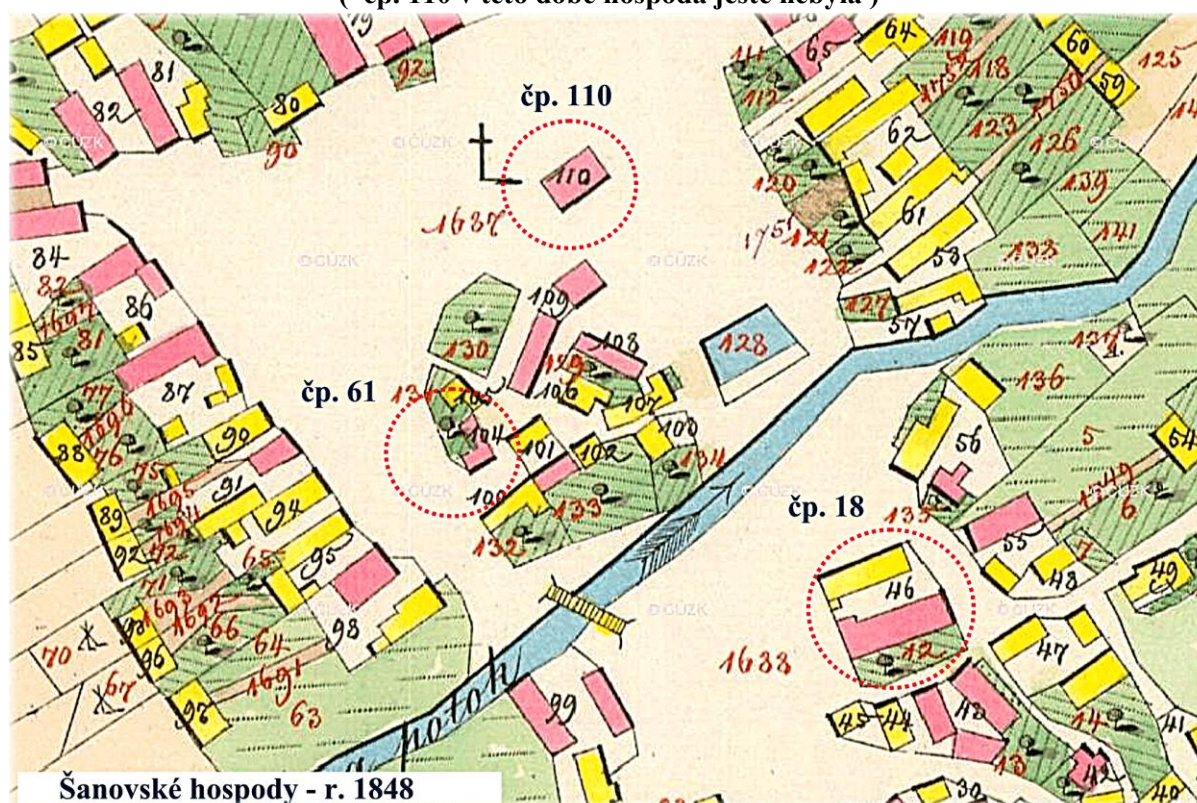
„ Mým domovem ztichlá je putyka,
mým štěstím je sklenice plná,
mou láskou kdys bývala gotika,
ted' smetla jí baroka vlna ..... „

Šanovské hospody

V historii Šanova byly v různých dobách tři hostince. Nejstarší byl „šenk“ v čp. 18, který držel již před r. 1671 Jiří Lesnizer. Druhý hostinec založil 1840 František Frölich v čp. 61, syn Jakuba Fröliche mlynáře na *Kouklovic mlýně*. Třetí hospoda byla v čp. 110, tu v r. 1875 vlastnil Tomáš Urban.

Mapka ze stabilní katastru 1848 s vyznačením polohy hostinců
(čp. 110 v této době hospoda ještě nebyla)

Je samozřejmostí, že se tyto hospody během doby měnily vzhledově i velikostí, od jednoduchých vesnických domků až po současnost. Dnes je z nich zachována jen hospoda „U doutníka“ v čp. 61, čp. 110 bylo zbořeno na místě dnešní tělocvičny ZŠ a čp. 18 je po restituci „nehospodským“ objektem.

V roce 2001 byla nově otevřena restaurace při penzionu „Na Statku“ v čp. 25

Hostinec v čp. 18

„ U Koutáků „

Hostinec byl nejstarším v Šanově. Podle zápisů v nejstarší gruntovní (pozemkové) knize Šanova vlastnil „krčmu“ v Šanově **Jiří Lesnizer**.

Ten ji prodal v r. 1671 **Janu Titlbachovi**, synovi Ondřeje, který byl mlynářem ve „Spáleném mlýně“.

kopie zápisu z gruntovní knihy Šanova

Léta Páně 1671, dne 21. Januarii

stal se trh se svolením milostivé vrchnosti mezi Gregorem Lesinzerem z jedné a Janem Titlbachem z strany druhé. Gregor Lesinzer prodává svůj již z části doplacený hostinec se všemi spravedlnostmi, rolemi, lukami a se vším k tomu příslušenstvím, výše psaným a od starodávna k tomu náležejícím, Janovi Titlbachovi k dědičnému užívání a držení v jedné sumě 100 kop grošů míšeňských.

V době, kdy došlo očíslování domů, r. 1770 – 1771, bylo toto No: 18 (čp) hostincem mlynářského rodu Saifrtů. Šenkýřem a hospodským byl tenkrát **Jakub Saifrt**, syn mlynáře Saifrtů z „*Kouklovic*“ mlýna – čp. 60. V této době provozoval rod Saifrtů také Hanzlmühl, mlýn se starým názvem *Prkenný*, před jeho zbořením se mu říkalo - „*mlýn Štětkův*“ – čp. 59.

Sňatkem mlynářské dcery Františky Saifrtové s **Jakubem Frölichem** provozoval tyto nemovitosti - tedy i hostinec v čp. 18 - od r. 1782 rod Frölichů. V této době se jednalo o jedinou hospodu v Šanově. Je otázkou, jaké že to tenkrát pili *šanovší* pivo. V obci pivovar nebyl, pivo se vařilo v malém panském pivovaru v sousedních Petrovicích, v několika malých pivovarech v Senomatech, ale vyhlášené bylo pivo z rakovnických pivovarů. To se pro svoji kvalitu vozilo už tenkrát do mnoha hospod v Praze.

Podle dalších zachovaných archivních pramenů, vlastnil a provozoval hospodu čp. 18 od r. 1799 **František Koutecký**. Syn Matěje Kouteckého, panského mistra tesařského v Petrovicích. Hospodě se tenkrát říkalo „*U Kout'áků*“.

Od roku 1841 byl pak hospodským **František Titlbach**, syn sedláka Františka a matky Anny r. Frölichová z *Kouklovic mlýna* čp. 60. Od r. 1859 byli nájemníci hostince - **Josef Fišer**, 1862 **Štěpán Milfait** pachtýř z Petrovic, po něm 1866 **Karel Macák**, 1870 **Josef Pachman** z Milostína, 1874 **Emanuel Štulec**, 1883 **Jan Laitner** z Rousínova, 1886 je na hostinci **Václav Fojtík** hospodský a řezník .

V r. 1895 kupuje celou nemovitost **Josef Cír**, *1850, s manželkou Kristýnou r. Mrázková, dcera mlynáře z Oráčova. Po něm přebírá hospodskou a řeznickou činnost jeho syn **Bedřich Cír** - *1875, manželka Julie r. Franková.

fotografie hostince čp. 18 – r. 1910

V této době byla hospoda Bedřicha Círa „*Zájezdním hostincem*“ s ubytovací možností, byl zde již také větší sál pro pořádání „*tancovaček*“ a do jižní strany byl přistaven krytý kuželník. Hospoda měla v okolí dobrou pověst a byla častým zastavením víkendových výletníků z Rakovníka. Po Bedřichu Círovi pak provozovali tuto hospodu :

r. 1920 **Josef Topinka**

fotografie hostince „U Topinků“ r. 1925 - do ulice je přístavba kuželníku

r. 1930 **Rudolf Trešl** řezník a hostinský

r. 1941 Miroslav Zlatohlávek, oženil se r.1838 s Helenou, dcerou Rudolfa Trešla

r. 1949 **Josef Hanzlík** řezník a hotinský

V r. 1956 se z hostince stala Osvětová beseda, která sloužila také jako kino, pro místní divadelní ochotnický spolek, pro základní školu jako tělocvična, v 60tých letech byla převedena od správy MNV pod sportovní organizaci Sokol a sloužila až do r. 1990 jako herna stolního tenisu. V r. 1990 byla v restituci navracena Josefu Hanzlíkovi a dnes slouží pro soukromé nekomerční účely.

stav budovy čp. 18 v r. 2014

Hostinec v čp. 61

„ U Ludvíků „

V r. 1835 byl tento objekt domkem zedníka Josefa Fišera. Ten od něho koupil **František Frölich**, * 1810, syn mlynáře Jakuba z *Kouklovic mlýna* čp. 60 a začal zde v r. 1840 provozovat druhou hospodu v Šanově.

Jeho bratr Josef Frölich - * 1798, byl mlynářem na Kouklovic mlýně. Oženil se r. 1816 s Marií, dcerou mlynáře Františka Ryby ze Senomat. Josef zemřel mlád v r. 1830 (32 let) a jeho žena Marie se pak provdala v r. 1833 za jeho bratra Františka Fröliche. Marie také zemřela velmi mladá v r. 1841 (40 let) a František se znovu oženil r. 1854 ve věku 44 let s dcerou své sestry Anny – svojí neteří Johannou Titelbachovou (30 let). Narodilo se jim osm dětí, z nichž první čtyři se narodily před svatbou a v r. 1854 je František legitimoval - přihlásil se k jejich otcovství. Bratr Anny Frölichové František Titlbach byl v r. 1841, jak je výše psáno, hospodským v čp. 18, hospoda „U Koutáků“. Důvodem těchto rodových sňatků bylo pravděpodobně udržení majetku mlýna a hospody.

Rod Frölichů držel tuto hospodu v čp. 61 až do r. 1880, kdy ji propachtoval Václav Brabec s ženou Františkou. Po jeho smrti koupil v r. 1888 celý objekt **Ludvík Cír**, *1845, manželka Josefa r. Kubínková. Ludvík Cír zde provozoval kupecký obchod a hostinskou činnost na kterou měla koncesi Františka Brabcová. V r. 1905 převzal hospodu jeho syn **Josef Cír**, *1875, manželka Františka r. Urbanová ze Zavidova, oddáni v r. 1903 v Senomatech. Kromě hostince zde Josef provozoval také řeznictví, v obchodě smíšeným zbožím mu vypomáhal otec Ludvík Cír. Ve stejném čp. 61 bydlel také Antonín Titlbach, manželka Růžena r. Urbanová z Hostokryj, který provozoval krejčovství.

fotografie z r. 1901

V r. 1921 vede smíšený obchod Ludvík Cír, řeznictví Václav Urban a pohostinskou činnost Josef Cír s ženou Františkou. V r. 1928, po smrti krejčího Antonína Titelbacha, (jeho manželka Růžena † 1911 ve věku 24 let), adoptoval Josef Cír jejich syna *Josefa* *1909 a dal mu příjmení *Cír*. Rodina Josefa a Františky provozovala pohostinství čp. 61 až do r. 1946. Jejich adoptovaný syn **Josef Cír**, provozoval řeznictví a 21.3.1946 se oženil s Marií Scharkasovou r. Lüftnerová z Řeřich 33. V r.1947 se jim narodila dvojčata Josef a Ludvík.

fotografie z r. 1935

Josef Cír (Titlbach) provozoval hostinskou činnost na této hospodě až do r. 1959, kdy na základě tehdejšího zákona č.88/1958 musel předat svoji živnost spotřebnímu družstvu Jednota.

Po tomto roce byli na hospodě tito hostinští :

- 1959 - Rudolf Chalupecký z Nouzova
- 1964 - František Sklenka s manželkou
- 1967 - pí. Václavíková
- 1968 - po přístavbě a rekonstrukci „Rumcajs z Olešné“
- 1969 - „Džony a Anita“
- 1973 - Josef Pokorný
- 1976 - pí. Zahrajová
- 1980 - Jiří Vait s manželkou
- 1982 - Jiří Cír s manželkou – syn hostinského z Nového Dvora
- 1990 - hospoda vrácena v restituci Josefu a Ludvíku Círovým

V hospodě u **Josefa Círa** se na sále hrálo také ochotnické divadlo, oponu pro něj namaloval Gustav Brabec – „*Bajta*“

Nalezená opona před restaurováním

před hospodou U Círů - ochotnický šanovský „ansámbl“ r. 1938

Fotografie hospody z r. 2014

před starou hospodou (Pěkná hodinka) r. 1962

na starém sále „U Círů“ r. 1962 - Pěkná hodinka

na novém sále „U Doutníka“ r. 2012 – Pěkná hodinka

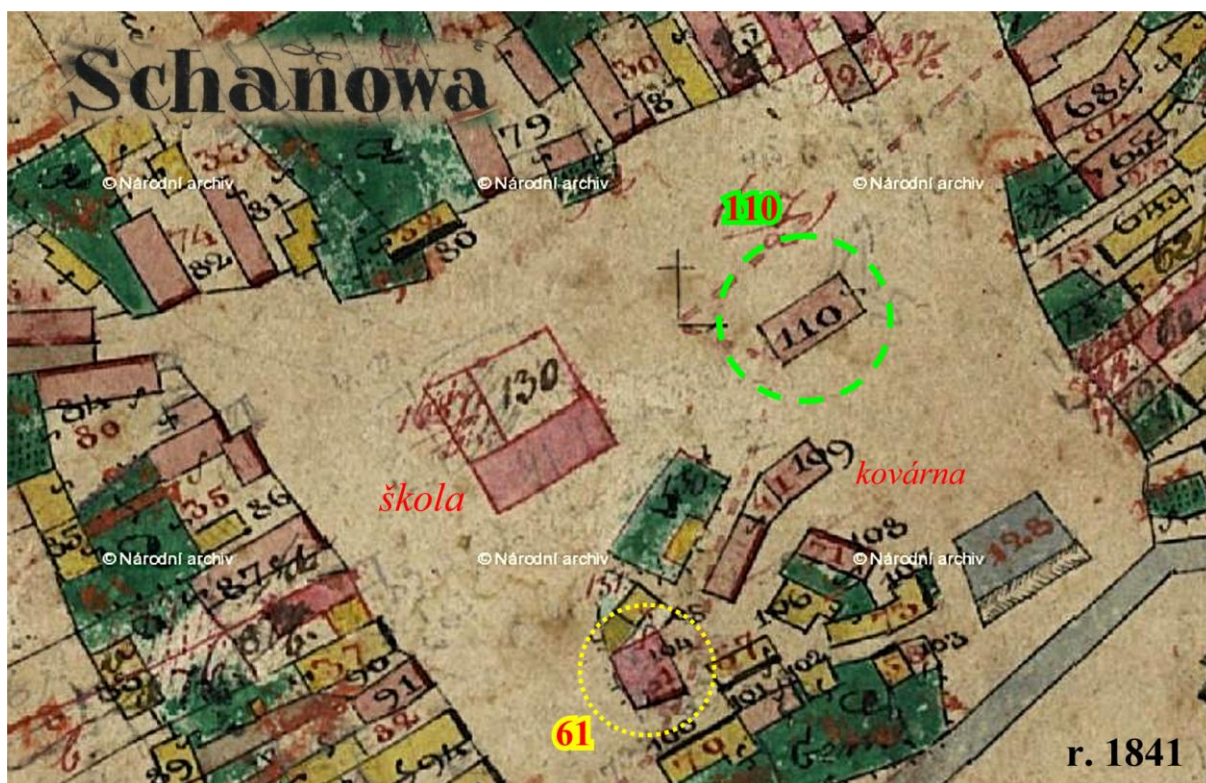

Hostinec v čp. 110

„Na sále „

Historie budovy bývalé hospody „*Na sále*“ - *U Urbanů*, je prvně zachycena na skice stabilního katastru r. 1841. Byla to osamocená větší stavba na návsi vedle školy a kovárny. V této době zde hospoda nebyla, objekt pravděpodobně sloužil k bydlení – majitele se mi nepodařilo dohledat. Podle vyššího čp. 110 lze usuzovat, že byl postaven až po prvním očíslování domů v r. 1770, kdy měl tenkrát Šanov jen 87 domů s přidělenými čp.

Na mapce je také označeno čp. 61 – hospoda *Františka Frölicha*, a čp. 41 kde byla obecní kovárna *Josefa Štercla* (před ním v r.1780 kovář Jan Procházka).

Poloha budovy čp. 110 na šanovské návsi – r.1841

Hospodu zde začal v r. 1875 provozovat Tomáš Urban, * 1847, oženil se 8.2. 1875 s Josefou Bauerovou z Olešné. Byl synem sedláka Josefa Urbana ze statku čp. 25 a matky Johanny r. Vacková z Petrovic. V r. 1900 zde, podle archivních záznamů, provozoval Tomáš Urban kromě hospody také řeznictví, na obě činnosti byl držitelem koncese. Původní objekt byl rozšířený o sál v patře, kde se také pořádaly místní *tancovačky*. Pod hospodou byl velký klenutý

sklep, který sloužil k uskladnění piva a jako zásobárna ledu (z místního návesního rybníčku) pro chlazení v letní období. V r. 1921 provozoval hospodu syn Tomáše Urbana – Adolf *17.6. 1884. V této době byla už hospoda rozšířena přístavbou o další potřebné skladovací objekty.

Pohled na náves s hospodou U Urbanů – r. 1935

Adolf Urban provozoval hospodu až do r. 1945. Od r. 1954 sloužil celý objekt čp. 110 jako obecní mateřská školka, později od r. 1962 jako školní dílny ZŠ. V r. 1984 byla celá budova zbourána a na jejím místě byla postavena nová tělocvična a dílny pro ZŠ. V r. 2014 bylo dobudováno nové víceúčelové sportovní hřiště s umělým povrchem.

Pohled na tělocvičnu a školní dílny ZŠ - r. 2014

Restaurace v čp. 25

„ Pension Na statku „

Historie čp. 25

Stabilní katastr - No:25 Procházka Václav

1777	hospodářství	Bendl Jakub
1805	hospodářství	Bendl Josef syn Jakuba
1825	hospodářství	Václav Procházka vzal si Kateřinu Bendlovou
1827	hospodářství	Urban Josef syn Ondřeje ze Zavidova
1845	hospodářství	Urban Václav syn Josefa
1900	hospodářství	Urban Štěpán syn Václava
1921	hospodářství	Urban Radoslav syn Štěpána
1937	hospodářství	Otakar Kocourek vzal si dceru Radoslava Urbana
1951	středisko	založeného JZD Šanov
1990	restituce	, hospodářství Netrh Zdeněk

V r. 2001 zde byl zřízen rodinný penzion „Na Statku“ při němž je provozována také restaurace - v historii Šanova čtvrtá *hospoda* .

budova čp. 25 v r. 2014

venkovní posezení restaurace Na Statku

zpracoval 2015 – B. Koutecký